GRADSKA KNJIŽNICA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena

POJEDINI BROJ 1.50 D

Tribuna

„TRIBUNA" poludnevnik
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47. Split: Marulićeva I/II.
ČEK. RAČ. Zagreb 46.798
PRETPLATA mes. d. 14, za inostranstvo din. 25.
RUKOPISI se ne vraćaju.

GODINA IV — ŠIBENIK — 3 DECEMBRA 1936 — SPLIT — BROJ 454

Neostvarivo

Što je divovskim naporima stečeno trebalo bi ceniti i čuvati. Svi umovi i heroji prošlih vremena, koji su na poslu narodnog ujedinjenja radili, ne bi smeli nikako da se potcenjuju; na protiv oni bi imali da u našoj istoriji zauzmu najčasnija mesta. Kad bismo objektivno uzeli u posmatranje zajednički posao, u kome su se isticali najplemenitiji sinovi svih kulturnih naroda, lako bismo došli do logičnog zaključka da je njihovo delo od opšte koristi. Lepo je to idealisati o zajednici celoga sveta, o ravnopravnosti ljudi, o njihovim pravima na sve što bi ta zajednica imala; ali, kad dođemo pred fakat da je „homo homini lupus" („čovek čoveku kurjak"), tada ćemo se vratiti na ideju da je najbolje ući u već označenu brazdu i na toj brazdi nastaviti rad kog su preduzeli najbolji sinovi svih kulturnih naroda, još od najdavnijih vremena. Mi smo nedavno na svet došli, pa da baš mi rešavamo taj problem, koji svi kulturni narodi, koji su pre nas na svet došli, nisu mogli da reše. Zar nije to Ikarov posao? Zar nije to uzaludno traženje mudračkoga kamena, koji nisu mogli toliki vekovi da pronađu? Još će dugo i dugo na kavkavskoj litici okovan i pribit Prometej biti, njegovu će jetru večito kljuvati crni gavranovi, i neće se naći istinski Heraklo koji će ga osloboditi. Takva je sudbina čovečanstva. Muke muče čoveka od povoja do pokrova. Rađa se čovek u plaču, u plaču živi, u plaču umire. Istorija uči kako su svi napori uzaludni oko rešavanja ovoga čvora. Svako bi hteo pomoći, ko ima u duši i trunak filantropije; ali od lepih želja do dela neizmerna je razdaljenost. Teorija koja se je oko ovoga pitanje stvorila nešto je najidealnijeg; ali praksa je puna najvećeg razočarenja. Sokrat, Platon, Konfucije i toliki drugi najviši geniji izneli su najuzvišenije ideje o čoveku, o društvu i svetu. Njihove ideje uglavnom ostale su umovima docnijih vekova gradivo na kome su u svojim delima gradili razne sisteme sreće čovečanstva; ali ni oni kao ni njihovi uzori nisu uspeli u ostvarenju svih ideja. Oni su naišli u samim ljudima na prepreke, o koje su se njihove najplemenitije namere razbile lakše no što se morski talasi razbije o tvrde hridine. Treba priznati, te su ideje ipak ostavile na ljudima tragove više duševne kulture, ali ih nisu k cilju dovele. Da bi se došlo do cilja, trebalo da su ljudi snabdeveni najuzvišenijim osećajima altruizma i lične želje duševnog usavršavanja. Trebalo bi da su zagrejani idejama najvišeg morala. U kratko, da su, prema Sokratovoj želji, „plemeniti i dobri".

Za nas je najbolje da ostavimo na stranu onaj večiti znak pitanja slopatnoga Adama, pa da, po ugledu na druge kulturne narode, radimo savesno i predano složnim snagama na podizanju moralnog i materijalnog stanja naše domovine. To ćemo učiniti, ako budemo u javnom i privatnom životu dostojni naslednici svih velikih sinova našega naroda, koji su i perom i mačem branili i stvorili ovo što mi danas imamo. Naš glavni posao neka bude u granicama pravde i morala: tuđe ne dirati, svoje ne puštati; tuđe poštovati, a svojim se dičiti. Kad bi tako radili svi narodi sveta, onda bi se ipak u svetu došlo do duševne zajednice, jer bi takav rad stvorio među narodima potrebnu harmoniju, a dosledno opšti i trajni mir za koji svi današnji predstavnici raznih država kažu da se mnogo sa lažu.

Dr. A. M.

Austro-Nemačko prijateljstvo

Ukidanje autoritativnog režima

(od našeg dopisnika)

Beč, 1 decembra.

Posle izmirenja Austrije s Nemačkom važno je, da li će se Austrija umeti tako energično braniti od svog prijatelja, kao što se umela braniti od svojih neprijatelja. To je problem, koji dr. Šušnig mora rešiti. Isprva je izgledalo da taj njegov odvažan korak ne može ostati bez ozbiljnih posledica. Ali razne okolnosti su olakšale zadatak kancelara Šušniga i opasnost posledica je donekle udaljena, dok nije potpuno nestala s obzora.

Pripremni radovi su svršeni s naročitom diplomatskom okretnosti. Pregovori su tekli vrlo polako i kancelar Šušnig se pobrinuo da sile, koje bi mogle imati prigovora, t.j. Engleska i Francuska, budu stalno informirane o njihovom toku. Zbog toga je odmah na početku isključio tajne razgovore. Pa nikad je možda došlo do nesporazuma zbog naziva „druga nemačka država", kako je Austrija nazivana, ali kancelar je ponovo podvukao, da se ne radi o stvaranju bloka i da će Austrija voditi s Nemačkom istu politiku samo dotle, dok Nemačka bude težila za miroljubivim ciljevima.

Za olakšanje kancelarovih zadataka imaju zasluge i austrijski nacisti, koji su znali da je geslo Olimpijskih igara apsolutna politička neutralnost, ali ipak su prilikom odlaska austrijskih boraca priredili demonstracije i politične manifestacije, koje se nisu mogle tako lako suzbiti i koje umalo što nisu završene krvoprolićem. Zbog toga je došlo do obustavljanja obećavane amnestije i uhapšen je veliki broj nacističkih vođa.

U Austriji je veliko razočaranje izazvano srazmerno slabim porastom turističkog prometa iz Nemačke, jako je ukinut vizum od hiljadu maraka.

S obzirom na uređenje austrijsko-nemačkih odnosa su pretskazivane promene u kabinetu: u najmanju ruku se čekalo, da će reprezentant nacional—socijalističkih krugova Glaise—Horstenau upravljati nekim ministarstvom i da će u kabinet uvesti nekoje svoje političke prijatelje. Do sada se to nije dogodilo i verovatno neće se ni dogoditi, jer vlada neće slušati uputstva iz inostranstva. Pedeset procenata austrijskog stanovništva sačinjavaju zemljoradnici, industrijski radnici otprilike četrdeset procenata i samo deset procenata možemo računati kao organizirane naciste. Vlada je vrlo dobro svesna da većina stanovništva nije za nemački sistem. U toku nekoliko idućih nedelja će se zavesti izborni sistem, koji je ukinut za vreme vlade Dr. Dollfussa. Zemljoradnici će birati korporativne odbore i industrijski radnici će dobiti nova radnička vijeća, u koja će delegirati svoje poverenike.

Na mesto dosadašnjeg autoritativnog sistema će dakle doći samo uprava na korporativnom sistemu. Austrijsko industrijsko raništvo nije ni za nacizam ni za komunizam: ni komunisti ni nacisti nemaju vođa, koji bi mogli u narodu probuditi fanatizam.

B. Mil.

Posle priznanja Frankove vlade

Alžir, 2 dec. (r) Priznanje Frankove vlade sa strane Italije i Nemačke naišlo je na oduševljenje u krajevima pod vladom gen. Franka. Naša slika prikazuje manifestacije Marokanaca u Larahu pred tamošnjim nemačkim konzulatom. Nemački konzul s prozora se zahvaljuje manifestantima.

PRSTI MOSKVE

(Od naročitog saradnika)

Atina, kraj novembra

Krvavi događaji u Španiji i sve jača boljševizacija Pirinejskog poluostrva kojima ne vlada vojna grupa, učinili su da čitav svet načulji uši i da postane svesan veličine i aktuelnosti crvene opasnosti u kojoj se nalazi naš kontinent. Jasno je da su uvek potrebni tako drastični i bučni događaji kao što su ovi u Španiji, da bi veći deo svetske javnosti bio probuđen iz svoga začaranoga sna o nevinosti i ispravnosti Moskve i njoj pripadnih „narodnih frontova".

Kakvo bi žarište opasnosti za međunarodni mir predstavljala sovjetska Španija, nema ni najmanje sumnje. Postala bi provincija Moskve na ulazu u Sredozemno more! Ali, okrenimo za jedan trenutak pogled od ove tačke na tačku u koju i tako čitav svet kao hipnotisan žuri. — Moskva greje uvek u isto vreme po nekoliko gvožđa na vatri. Njene su težnje očigledno sada u naročito velikoj mjeri uperene na Sredozemno more. Mi se još osećamo da je komunistička Internacionala imala znatnog udela u neredima u Palestini i da se marljivo trudila da podbode nacionalističke strasti i da ih upregne u svoja kola. Prilikom Dardanelskog sporazuma Litvinov se svim silama borio da obezbedi sovjetskoj crnomorskoj floti slobodan ulaz u Sredozemno more. Mnogo manje uzbuđenja i pažnje izazvali su komunistički štrajkovi u Grčkoj, ma da su baš u vezi sa ovim ostalim događajima od naročitega značaja. Politički karakter ovih štrajkova ukazuje jasno šta želi da postigne grčka sekcija Kominterna. Ne radi se ni o čem manjem do o jednom borbenom odredu crvenoga fronta na Sredozemnom moru. Šta se dešava na Balkanskom Poluostrvu?

Poslednji članak bivšeg pretsednika vlade Caldarisa koji je napisao pred samu svoju smrt, pravilno ukazuje na stanje i sa puno energije podvlači komunističku opasnost upozoravajući da se niko ne sme prevariti raznim taktičkim manevrima. Sporazumom liberala sa komunistima Grčka je upala u komunističku opasnu zonu, usled čega je potrebna zajednička odbrana svih nacionalnih sila. Dalji razvoj događaja u Grčkoj dao mu je za pravo. Komunistički poslanik Tess, izjavio je, u vezi sa svima neredima, da cilj svih ovih demonstracija ni u kom slučaju nije miroljubiv. Izjavi je i da svi odgovorni članovi vlade moraju biti povešani na uličnе bandere. (inf)

Magla

(Od našeg dopisnika)

Zagreb, 1 decembra.

U uvodniku „Poslije osamnaest godina“ posljednjeg broja „Nove Riječi“, nalaze se i ovi retci :

„Ima još nekih listova kod nas, koji, kao sredstvo svoje partijske borbe, iznose citate iz Stjepana Radića tamo prije 40 godina, propovjedi biskupa Strosmajera prije 50 godina te pjesme Augusta Šenoe, Alekse Šantića, Petra Preradovića jednako stare kakovih pola stoljeća — *o tri brata, koji su jedno i moraju biti jedno.* — Ti su članci, te propovjedi, te pjesme izvršile svoje poslanje u ono vrijeme... Nije danas naše pitanje u tome, tko je i kako je sanjario i pjevao prije pola stoljeća.. Pitanje je sad jesu li i kako su oživotvoreni ideali stare generacije ? Kako smo se snašli u zbilji života, možemo li i danas živjeti od slavopojki o prolivenoj krvi u minulim bojevima ?“

Evo ovako piše, u magli današnjih političkih zbivanja, „Nova Riječ“ koju uređuju i u kojoj sarađuju bivši jugoslovenski nacionalisti.

I u toj magli, u kojoj se danas kreću izvjesne političke „veličine“, koja im oduzimlje moć osjećanja, ispravnog gledanja i rasuđivanja, govori se o neoživotvorenim idealima naše slavne stare generacije i, nepritajenim cinizmom, nazivlju se pustim sanjama duboka osjećanja i visoke misli, o Jugoslavenstvu i o narodnom jedinstvu, naših velikana iz polovice prošloga vijeka !

I ne samo što se oni u toj magli oglušiše pjesnikovim porukama :

„Živi rode, i sjaji kroz vieke
Svjetlom uma tvojijeh sinova“

i

„Rod bo samo, koj si mrtve štuje
(Koji rodu učiniše glas)
Na prošlosti budućnost si snuje !“

nego i izgubiše osjećaj domovinske ljubavi i ponestade u njima i poslijednja iskra idealizma, kad nam otvoreno dovikuju : „Možemo li i danas živjeti od slavopojki o prolivenoj krvi u minulim bojevima ?“

Jer, kad u njihovim dušama ne bi bio ponestao onaj sveti zanos i osjećaj, koji je ispunjavao velike duhove naših neumrlih pjesnika i neustrašivih boraca za narodne ideale i kad politička magla ne bi im bila oduzela bistrinu pogleda u shvaćanju i procjenjivanju jugoslovenskog narodnog jedinstva, koje je — ne prije pola stoljeća nego do prije par godina — svojim velikim srcem i genijalnim intelektom, duboko shvaćao Veliki Kralj Ujedinitelj i koje je, klanjajući se idealima starih generacija, za Njega značilo misao vodilju i vrhovni cilj pri provađanju svojeg pregalaštva i svoje vladarske aktivnosti — ne bi oni to Jugoslovenstvo profanisali atributom „ukaznoga“ i ne bi narodnom jedinstvu odricali visoko značenje i aktuelnost kao pitanja, o kojem se je samo, zbog tlačenja pod stranim gospodarima, prije pola stoljeća, pjevalo i sanjarilo !

I kad ne bi bilo te magle, oni bi se poklonili dubokoj misli Petra Preradovića izraženoj u stihovima namijenjenim „Spomeniku Jelačića bana“ :

„I mogu sudbine naše se listovi mienjat,
al nikada kraj koncu promienit se neće:
Jer što po Bogu nas ide,
Po ljudih biti nam mora....
Liepo će biti, veseli se rode,
Kada opet sastaviš negdašnje si tijelo
iz uda
Sada napose drhćućih, *kada troje o-*
peta bude ti
Jedno poput trojice svete i kada po-
put nje
Sievalà nam bude mila domovina sre-
ćom...“

i uprli bi oni danas sve svoje sile, da to troje bude i duhovno jedno i, umjesto borbe za plemensku posebnu individualnost i „slobodu“, oni bi se borili, u znaku istinskog Jugoslovenstva, ne samo protiv frankovluka i komunizma, klerikalizma i stranih utivaja, klikaške hegemonije i korupcije, kao razornim elementima starih ideala, nego bi se s jednakom snagom borili i protiv lažnog i monopolisanog jugoslovenstva, također kao uzročniku naših današnjih nevolja i gorkih razočaranja !

I „Nova Riječ“ da bi potkrijepila svoju tezu, pozivlje se u svojoj maglovitosti na „Novu Italiju“, koja je inače, i pored citiranih dezilužija objavljenih po historičaru Croce, ipak izgrađena na granitnim temeljima narodnog jedinstva, postavljenim, prije jednog stoljeća, po Mazzini-u, Cavauru, Viktoru Emanuelu I Garibaldi-u i kojima Nova Italija nije otkazala dužnu počast i priznanje kao svojim utemeljiteljima i najvećim neimarima ujedinjene otadžbine !

Napokon „Nova Riječ“ primječujući da ima još nekih listova kod nas, koji iznose citate Radića, Strosmajera, Šenoe, Šantića i Preradoviča o narodnom jedinstvu, u svojoj maglovitosti zaboravlja, da je ona u istom broju donijela uspomene Danila Dinovića, u kojim se veličaju zanosna stremljenja ujedinjene hrvatske i srpske omladine *prije 40 godina* i u kojima se citiraju značajne riječi iz prvog uvodnog članka ondašnje „Narodne Misli“ : *Istina da su Slovenci, Srbi i Hrvati jedan narod, danas više nitko ozbiljan ne niječe*“.

Ljubo Rodić.

Odgovornost inteligencije

Za današnje teško stanje u našem narodnom životu veliku odgovornost snosi naša hrvatska inteligencija. Bacimo pogled na posljednjih 25 godina i odmah ćemo uočiti, da je to tako.

U doba balkanskih ratova snaga i veličina naših intelektualaca mjerila se je po tome ko je od njih prednjačio u samoprijegoru prama stradajućoj braći Srbima i Bugarima i Crnogorcima. Svi oni koji su protivno mislili i radili bili su smatrani izdajicama i crnožutim pristalicama. Ideja jugoslovenskog bratstva i jedinstva, I ako tada nije bila osvojila široke narodne mase, ipak tako je bila aktivna, da se je kašnje sa svojom snagom i veličinom nametnula i širokim narodnim masama, i zato hrvatski dio našeg naroda, predvođen od svoje inteligencije, s velikim je oduševljenjem i zanosom dočekao i proslavio dan ujedinjenja i proglašenja Jugoslavije.

Da se je tako pojavio koji zloduhi prorok i nekima od tih idealista prorekao, da će u drugom deceniju oni sami biti grobari svojih ispunjenih ideala, oni bi ga sigurno bili kamenovali. Ipak, što nam najgori dušmani nijesu mogli zaželjeti, to smo mi sami sebi skovali. Mnogi zaslužni graditelji Jugoslavije sada su, iz egoizma ili iz prkosa, njezini rušitelji, i to sve pod plaštem velike ljubavi prama hrvatstvu ! I kao što su ranije osjećali i borili za veliku i moćnu Jugoslaviju, tako se sada istim zanosom i ustrajnošću bore za veliku i slobodnu Hrvatsku. Zaboravljaju što su prije učili, da u velikoj i moćnoj Jugoslaviji može da dobro žive i napreduje I slobodna Hrvatska, dočim kakav bi bio život i napredak malene Hrvatske bez velike i ujedinjene Jugoslavije, što nam najbolje dokazuje naša tisućugodišnja povjest. Takovi „integralni Hrvati“ iz svoje narodne povjesti nijesu ništa naučili i zato poput svojih pređa obraćaju se i onima od kojih ništa dobra ne mogu očekivati. Najnovija hrvatska orijentacija prama Rimu i Moskvi samo nam može škoditi, jer Hrvati ništa ne mogu dobiti niti od rimskog klerikalizma, niti od ruskog boljševizma. Hrvati mogu politički živjeti i napredovati samo u jugoslavenskom nacionalizmu. U toj narodnoj zajednici mi treba da sudjelujemo i aktivno radimo, a prama našem sudjelovanju i radu mi treba da i ravnopravnost tražimo. Treba da uvjek težimo za tim da postanemo što veći i moćniji.

Ovi politički aksiomi, koje je naša napredna predratna inteligencija dobro razumjevála i ustrajno propagirala bili su počeli osvajati i dušu našeg seljačkog naroda. Ali neprijatelj naš preko neke naše inteligencije posijao je kokolj na našoj narodnoj jugoslovenskoj njivi i taj kukolj, pošto je počeo naglo rasti, želi da uniši i podavi zdravu pšenicu. Ali kao što je evanđeoski sjač izgubio i sažgao kukolj, prije nego li je dobro narastao i podavio zdravu pšenicu, tako i naš narodni genij neće dopustiti, da se otrovni kukolj razvija i uništava jugoslovensku njivu, koja je bila uzorana i posijana dugotrajnim radom, velikim naporima i žrtvama.

P—ni

PROSLAVA SOKOLSKOG DANA

Šibenik, 2 dec.

Poslе održanih blagodarenja Sokolsko društvo Šibenik održalo je svečanu sednicu u velikoj sali svoga doma. Sednici su prisustvovali, pored ostalih gg: Urlić sreski nač., gen. Žugić, M. Bačinić gradonač., Masovčić drž. tuž., Rendić Miočević i Marojević ispred suda, komandanti pomor. jedinica, diplomatski kor, delegati udruženja i korporacija pored brojnog gradjanstva i članstva. Sednica je otvorena svečanom simboličnom slikom „pozdrava jug. zastavi“. Po otpevánom „sokolskom pozdravu“ sednicu je otvorio starešina župe g. Triva koji je i pročitao poslanicu Saveza.

Starosta društva g. Kovačev i načelnik g. Montana izvršili su čin prevođenja dece u naraštaj i naraštaja u članstvo, pa su — posle „Jugosl. kolračnice“ — novi članovi položili zakletvu. U dalnjem programu sednice izvršena je predaja diploma takmičarima III sok. sleta na Jadranu.

AKADEMIJA

U večer je u Sokolani priredjena svečana akademija sa vrlo biranim i lepim programom. Izvežbanost i solidnost nastupa izbivala je iz svake tačke programa. Skoro nijedna tačka nebi se mogla odvojiti i posebno pohvalti. Simpatičan nastup naročito ženske dece i naraštajki bio je, na više tačaka, burno aplaudiran, tako da su poneki delovi i ponovljeni. Posle akademije razvila se igranka do zore uz najlepši štimung i intimnost sredine. (i)

Proslava u Vodicama

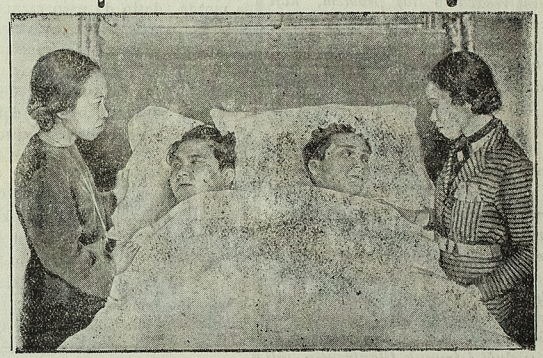
(I XII) Dan našeg Ujedinjenja ove godine proslavljen je u Vodicama svečano od onih koji jugoslovenski osjećaju. Sve ono što bistrim okom gleda, čiji um i srce nije prekrio veo zla i opačine, oni koji ne vjeruju u huckanja koja dolaze sa strane naših državnih i narodnih neprijatelja, nadjoše se tog dana u 9 sati u župskoj crkvi.

Blagodarenje je održao velečasni Luketa don Mate. Na svečano „Tebe Boga hvalimo“ odgovarali su pjevači, medju kojima je bio i mladi župepomoćnik velečasni Jurčev don Ive.

U crkvi su bili pretstavnici naše vojske: dva oficira sa četom, žandarmerija, financijski odeljak, škola sa svim nastavnicima i djecom, časne sestre sa djecom svog obdaništa, sokoli i brojni mještani.

Poslije blagodarenja školska djeca dala su u Sokolani komad od Nušića „Propast sveta“. Osim tog komada bilo je na programu nekoliko pjesama i deklamacija. Kritika za djecu bila je povoljna.(u)

Hoće li sijamski blizanac moći da živi bez svoga brata ?

Lučo Godino, jedan od čuvenih sijamskih blizanaka, umro je pre dva dana u bolnici od zapaljenja pluća. U bolnici ležao je sa svojim zdravim bratom Simpličom.

Posle Lučeve smrti lekari su preduzeli operaciju nad zdravim Simpličom, koja je bila veoma teška i ako uspe, pretstavljače pravu revoluciju u oblasti hirurgije. Simpliču su oni organi, koje je imao zajedničke sa svojim umrlim bratom, izvadjeni iz leša i uneti u telu.

Jedan dan pred smrt Luča Godina, snimljeni su sijamski blizanci u bolnici. Kraj postelje su njihove žene.

Najnovije zakonski propisane tiskanice

Knjiga kontrola alkoholnih pića
Unos — iznos

Zemljoradničko uvjerenje

Obračun iz kupov. robe na kred. i iz ostalih pravn. odnosa.

Obligacije zemljoradn. dugova po 100 kom. vrlo umjerene cijene po komadu Din. 1.—

Opomene dužnicima zemljoradnicima 100 kom. Din. 15.—

Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina 100 kom Din. 25.

nabavlja se kod:
Tiskare E. Vitaliani i Sin - Šibenik

Pre nekoliko dana poslali smo poučetni nalog za dugujuću pretplatu. Molimo one koji su takav nalog dobili da podmire isti u celosti. Ako su u slaboj materijalnoj mogućaosti neka odmah pošalju izvestan dio, a ostalo kroz najkraće vreme. Uprava.

U deliriju oduševljenja

CELO PRIMORJE

proslavilo je Dan Ujedinjenja

Povorke spontane mase ostaju verne jedinstvu, snazi i Velikoj Jugoslaviji — Gradovi i sela u moru jug. zastava — Priredbe i govori

Šibenik, 2 decembra.

Došlo je spontano. Sa nestrpljenjem se pitali detalji programa proslave. Svak je hteo da na vidan način manifestuje svo je osećaje. Nije se moglo čekati sam Dan Ujedinjenja. Već prekjučer posle podne počele se ulice talasati u znaku jugoslovenskih boja. Dvadeset i jedan hitac obalne baterije ubrzao je tempo i kad se građanstvo skupljalo na Poljani da uzme učešća u povorci grad je sav plivao u znaku jugoslovenske zastave i prvodecembarskog oduševljenja, koji je dostigao svoj vrhunac u veličanstvenoj povorci kakvu Šibenik još nije vidio.

Svo pàtriotsko građanstvo, od najmlađeg do onog posedog stárca, došlo je da pod stegom aleksandrovskog jugoslovenstva manifestuje svoju odanost Kralju, Jugoslaviji, državnom i narodnom jedinstvu..

Oko 8 sati velika masa od par hiljada ljudi i omladine sustala se pod svoje barjake. Za bakljonošama i nekoliko me tara velikom jugoslovenskom zastavom išli su pretstavnici civilnih vlasti praćeni malim brojem pàtriotskog činovništva. Na čelu punog broja svih kategorija Sokola išla je sokolska glazba, pa člà nice Narodne Ženske Zadruge i „Knegi nje Ljubice". Za glazbom mornarice stupala je četa Vatrogasaca i Četnika, a zatim na stotine crvenih kapa oduševljenog pàtriotskog građanstva.

Kroz gradske ulice povorka je bila svugdje burno pozdravljena i posipana cvećem. Još brojnije građanstvo pravilo je špalir, upravo velebni okvir ovoj manifestaciji. Na pristaništu pred hotelom „Krka" povorka je stala i za čas bila okružana svom onom masom koja je činila gusti špalir.

Kad se odoševljenje na čas stišalo sa terase osnovne škole pozdravio je gra đanstvo i održao prigodan govor grado načelnik g. Bačinić. G. Bačinić je između ostalog kazao :

Bráće !

Sutra slavimo uspomenu na onaj znamenìti dan, kada je tadanji Regent i kà snìji naš Kralj blagopok. Aleksandar I. Ujedinitelj (Slava Mu!) na temelju pristanka i slobodne odluke cijelog našeg naroda proglasio ujedinjenje Srba, Hrvata i Slovenaca u slobodnu, nezavisnu i narodnu državu (burne ovacije).

Od tog slavnog državnog i političkog čina prošle je 18 godina i mi praznik narodnog ujedinjenja slavimo svake godine sa jednakim radosnim uzbudjenjem i jednakim ponosom, u punoj svijesti da taj dan za nas znači historijsku prekretnicu, koja nas je iz tmine, ropstva i služenja tudjincu preporodila na novi život slobode i napretka. (Tako je!)

Široko otvorenim očima mi gledamo i budnim razumom pratimo sve oko sebe, te znamo vrlo dobro cijeniti ono korisno, lijepo i dobro što smo mi s našom Jugoslavijom dobili i što ćemo još u buduće dobiti.

Kruto se varaju svi oni naši neprijatelji, koji računajući sa stanovitim našim domaćim trzavicama, očekujemo da ćemo i pomisliti da učinimo nešto, što bi mog lo škoditi Jugoslaviji.

Jugoslavija je naša kuća, naš dom i naša sigurnost. (Živila složna Jugoslavija!) Jugoslavija su naša polja, naše njive, naše vode, naše šume i naši grobovi. Mi ćemo dati sve svoje napore, sve svoje umne i fizičke snage, da iz Jugoslavije stvorimo sredjenu, jáku i bogatu domovinu za svakog Jugoslovena, živi on na sjeveru, jugu, istoku ili západu. To je onaj veliki i konačni cilj kojemu svi bez razlike težimo, a to je osnovno i glavno.

Državno jedinstvo stoji iznad svih u nutrašnjih sporova kao dan koji veže sve Srbe, Hrvate i Slovence u sreći i nevolji, dan garancije da će složno raditi za Jugoslaviju i još složnije je odbraniti.

Ako se posvadimo, bratske su svadje. Ako dolazi i do sporova mi ćemo se sporazumjeti na opće zadovoljstvo.

Manifestirajući na ovakav veličanstveni način za ideju prvoga decembra, dužnost nam je, braćo, da se sa dubokim pijetetom sjetimo Onoga, koji je najviše učinio za jugoslovensko narodno oslobodjenje i ujedinje i koji je i sam svoj dragocjeni život uzidao u temelje ovog velebnog djela. Aleksandar I. Ujedinitelj (burne: Slava Mu!) ostaće u svoj svojoj veličini uzvišeni primjer akcije i žrtve za narod i domovinu u koga će upirati svoje poglede sadašnja i buduća pokoljenja. Zato puni poštovanja prema Njegovoj neprolaznoj uspomeni pobožno kliknimo : Neka je slàva Aleksandru I. Ujedin telju. (Trokratno: Slava Mu!)

Ostajnći do kraja vjerni uspomeni na velikog neimara Jugoslavije, mi svu ljubav svoju i svu svoju odanost prenosimo na Njegova nasljednika Nj. Vel. Kralja Petra II, (Živio) u komu gledamo novu snažnu i mladu garanciju za sigurnost i konsolidaciju Jugoslavije.

Naglašavajući vjernost Šibenika jugoslovenskim narodnim idealima u prošlosti kao i u sadašnjosti, o čemu rječito govori ova naša večerašnja lijepa manifestacija, ja Vas sugradjani molim, da takovi ostanete i u budućnosti, jer ćete na taj način najodličnije vršiti svoju dužnost prema svojoj domovini i prema gradu, koji vas je rodio. (Hoćemo!)

Ponosan na takovo Vaše držanje, pozivljem Vas da uoči dana našeg narodnog ujedinjenja složni u misli i želji kliknemo :

Živio naš mládi Kralj Petar II.

Živjela naša vječna i nerazdjeljiva domovina Kraljevina Jugoslavija !"

Reči g. Bačinića pozdravljene su trokratnim burnim „Živio". Mornarička glazba intonirala je državnu himnu koju je oduševljena masa spontano prihvatila. Ovo neopisivo odaševljenje potrajalo je do kasno u noć.

— —

U 10 sati održano je blagodarenje u rimokatoličkoj crkvi Sv. Jákova. Na plokati pred crkvom bila je postrojena počàsna četa mornarice, sokola i vatrogasaca. Pred samim ulazom u crkvu bio je postrojen oficirski kor i predstavnici civilnih vlasti, ustanova i udruženja. Par minuta pre početka blagodarenja došli su sreski náčelnik g. Urlić, kao prvi pret stavnik civilne vlasti, i komandant mesta general g. Žugić sa pratnjom. Generalu g. Zugiću predao je ràport komandir počàsne čete, nakon čega je general nàzvao Boga svima grupama pojedino. Crkveni obred otslužio je sam presv. biskup g. Mileta uz brojnu asistenciju.

U 10 i po sati održano je blagodarenje u pravoslavnoj crkvi. Pred crkvom je bila postrojena počàsna četa pješadije i artilerije. Činodejstvovao je prota g. Macura uz asistenciju i odgovaranje na ektenije pevačkog društva „Srbadija".

Prigodnu besedu održao je zámenik Episkopa prota g. M. Macura govoreći o značaju 1 decembra 1918 godine u svet skoj istoriji i kao o najznačajnijem datumu u političkom životu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Gosp. prota je svoj govor završio ovim rečima :

„Duhovi bezbrojnih znanih i neznanih zatačnika ideje našeg Oslobodjenja i Ujedinjenja i neimara naše velike Otačbine danas nam u horu dovikuju:

Radi vas mi godinàma mesom svojim hranismo pse, ptice grábljivice, šumske zvijeri i nemani morske. Kostima svojim zagojojismo polja i livade vaše i krvlju ih natapasmo, Glave svoje uzidasmo u temelje velike, zajedničke kuće vaše. Mi umrijesmo da vi u slobodi živite. Sveta je zemlja koju nastavate. — Čuvajte Jugoslaviju!"

U isto vreme održano je blagodarenje i u starokatoličkoj bogomolji, gde je crkveni obred održao župnik g. Krpan. Po završenom obredu g. Krpan održao je prigodno slovo keg je završio svojom pesmom — molitvom posvećenu Danu Ujedinjenja.

Po završenim blagodarenjima po crkvama bilo je svečano primànje u Sreskom načelstvu, a zatim svečana sednica Sokolskog društva. (a)

Split, 2 decembra.

Na dan načeg narodnog Ujedinjenja, narod je dokazao da ostaje veran jedinstvu, snazi i veličini Jugoslavije i to baš one Jugoslávije, koju je uputio i upravio blpoć. Kralj Aleksandar.

Jučer je sve ono, što istinski oseća za svoju zemlju, Kralja i narod, sve ono što ima malo svesti i ljubávi, sve ono što u jedinstvenoj Jugoslaviji vidi ideal, promaršíralo splitskim ulicam ili iz spalire pozdravilo dičnu i ustrajnu vojsku splitskih sokolova i sokolica.

Nakon svečanih blagodarenja po crkvama, kojima su prisustvovali pretstavnici vlasti i društava, pred Sokolanom formirana je velebna povorka sokolova i sokolica, jedna od najvećih koju se pam ti u redovima splitskog Sokola.

Uoči Dana Ujedinjenja grad se je počeo da kiti jugoslovenskim zastávama, tako da je na sám svečani dan osvanuo u neprekidnom moru zastáva. Uoči, takodjer, na Nar. trgu Sokolska glazba otsvirala je nekoliko komada, kojom je prilikom došlo do spontanih manifestacija omládine Kralju i Jugoslaviji.

Od Sokolskog Doma ogromna sokolska povorka, sastavljena od svih kategorija članstva, od najmanje dece do starih sokolskih veterana, od unifórmisanih do civilnih članova kretala se splitskim ulicama, pozdravljena od gustog špalira.

Disciplinovano, smelo i sokolski koracali su osvedočeni borci velike i jedinstvene jugosl. misli, da se zaustave i da prekriju celi Narodni trg, sa kojeg je odjeknuo gromko, ispred ploče podignute spljánima — koji pádoše u borbi za slobodu, glas starešine Sokolske Župe brata Dra Mirke Bujića :

„Braćo i sestre!

Jugoslavenski sokolovi!

Na dan, koji nas sve skuplja, od starca do deteta, sve vedre i ponosne svežih snágā, čiste duše i junáčkog srca, — naše nas prve misli vode ovdje, gde hodočástimo verno uspomeni naših najmilijih najzaslužnijih.

Nije to tek slučaj što su ova imena uklesana na ovoj skromnoj mrámornoj plači. Ona je dokumenat za večna vremena, ona nas podseća na neprolazna dela mladih naših sugrádjana, visokih intelektualnih vrednota i sve s reda naših ponajboljih prednjaka i članova sokolskih, koji dobrovoljno i svesno — u izvršenju diktáta svoje savesti i osećaja historičke odgovornosti, pohrlišc, gledajući smelo i odvažno smrti u oči na drugu stránu fronta, da uz ostalu braću u redovima srpske vojske i jugosl. legije vojuju složno za ideale slobode.

Prvi Decembar delo je svih nacionalnih heroja duha i snage. To je rezultat ta vekovn h konstantnih težnja najvećih i najslavnijih umova, kroz čiju je vidovitost progovarálà savest i neumitna sud ba naroda, da ju u konačnom obliku proglasa pobedonosni Regent Aleksandar Karađorđević. Od tada pučima nova era života.. Naš rad je otvorena knjiga, naše su savesti čiste, naše su ruke neokaljane. Svi naši napori umni i fizički, sva naša nastojanja izražaj su plemenitih težnja i bezgránične ljubavi prema svom narodu, državi i Kralju. Tim putem nastavljamo i u našem ispravnom hodu nitko nas neće zadržati.... Pet godina vremena uzimamo, da do punoljetstva mladog Kralja izvedemo preuzete zadatke u korist otadžbine, u slavu Viteškog Kralja Aleksandra a u čast mladog Kralja Petra. Zadatak je to visoke etičke vrednosti, ekonomskog f socijalnog značenja, koje će Sokolstvo — snagom svesti i discipline da izvrši...

Jugoslovenstvo je ona sila, koja osigurava historički proces duhovnog ujedinjenje sviju delova našega naroda, kojijima bezgranično posvećujemo svu našu ljubav i odanost. Naše ideale istinski i otvoreno ispovedamo, a znáčemo ih i da branimo. Požrtvovnost je najveća odlika sokola, pa kad nam savest to naloži bićemo kadri da podnesemo i nove žrtve — verem u pobedu naših ideala. Budite svesni velikih reči franc. mislioca, našeg prijatelja Denia : „Nema znanosti nad moralom, nema zakona nad istinom, nemà sile nad ustrajnosti, nema bogatstva nad pravdom, nema života nad ljubavlju !

To nek vam sokoli bude zapoved u radu za Kralja i Jugoslaviju junáčki i sokolski — napred, a ni koraka nazad! Zdravo !

Zatim je položio venac, dok je sokolska muzika otsvirala Drž. himnu, po čijem završetku uz oduševljenè i spontane poklike povorka je krenula dalje ulicama do u Sokolski dom, gde se održavala svečana sednica.

U prisustvu pretstavnika vojske i mornarice gen. Gavrila Marinkovića, kom. mesta, ogromnog broja članstva, od kojeg jedan velìki deo nije uopće ni mogao u Dom, otvorio je sednicu starešina Sokolskog društva Split brat Bonifácije Kalebić, koji je izneo značaj dana Ujedinjenja, kojeg Sokoli moraju naročito da slave, kao svoj Sokolski Dan.

Njegov govor bio je često prekidan, a zatim je poestarešina brat Mrklić pročitao poslanicu Saveza Sokola i izneo program rada splitskog Sokolskog društva, u duhu smernica tzv. Petrove petoletke, de stupanja mládog Kralja na prestо Jugoslavije.

Zatim je sledio prevod dece u naraštaj, naraštaja u članstvo i zakletva novih članova, te delenje diploma zaslužnim sok. vežbačima, čime jesvečana sednica bila završena.

Navečer je u Narodnom Kazalištu održana svečana akademija Sokola, uz učestvovanje ogromnog broja ljudi, tako da su mnogi ostali bez mesta, gde je ponovno došlo do oduševljenih manitestacija Kralju, jedinstvu i Jugoslaviji.

Eto, tako je jugosl. Split dokazão da iskreno voli svog Kralja i jedinstvenu Jugoslàviju ! (p)

† ERNESTA AFRIĆ rodj. Höberth pl. Schwazthal, majka uvaženog viseg fin. savj. g. Petra Afrića u Splitu, preminula je 27 o. m. u Zadru. Naše toplo sažaljenje !

ČAS RAZONODE

Golf

Najomiljeliji sport engleza je — golf. Na našoj slici jedan učitelj golfa pokazuje prvi udarac novim ljubiteljima ovoga sporta.

— —

Muž je ipak preči od psa

Antonio Juvara u gradu Vera Kruz zatražio je rastavu braka poslije 16 godina zajedničkog života. Kao razlog naveo je jedino to da njegova žena drži u kući ništa manje, nego 50 pasa, kojima poklanja mnogo veću pažnju, nego njemu, iako je od njen muž. To njegovo zapostavljanje od strane žene išlo je dotle da je on morao čeksti dok njegova žena nahrani sve pse, pa tek onda on dobije ručak. Osim toga, radeći tako, žena je skoro sve trošila na hranu pasa. Sudija je razveo brak s ovim obrazloženjem: iako je u modernim brakovima autoritet muža mnogo smanjen, ipak ne treba pretjerivati da psi budu ženi preči od njenog muža.

— —

Škola za dug život

Neki Dr. Mak Kiver otvorio je nedavno u Oklahami školu, koja je jedinstvena na svijetu. On je okupio oko sebe starije ljude i žene, obično one koji su prešli sezdesetu godinu i uči ih štatreba da rade da ne umru brzo, već da žive dugo i da dostignu stotinu i više godina. Odziv „učenika" za ovu školu vrlo je velik. U kratkom vremenu dobio je ovaj promućurni doktor hiljadu njih koji hoće da dožive duboku starost.

Silba

Nova demokratija

(koncem novembra) 15 t. mj. obavljeni su u našem mestu, u redu i miru, opštinski izbori. Budući da se po učestvovanju ili neučestvovanju na izborima dolazi do zaključka tko je *pravi Hrvat* a tko nije, (kako čitamo na izbornom, reklamnem plakatu) to je broj učesnika bio velik. Istaknuta je bila samo lista b. HSS (nosilac g. J. Bujačić) čija je pobeda bila izvesna radi kvantitativne većine franko-opozicionerskih elemenata.

Izabrana opštinska uprava preuzela je dužnost 25 t. mj. Tog je dana posle svečane službe Božje formirana duga povorka. Između ostalog pevalo se je: „Nije Silba „reparska"...". Od povika koji su se spomenutog dana mogli čuti spominjem povike „Slobodnoj Hrvatskoj" „Hrvat. vojsci" „Hrv. ratnoj mornarici" „Dole repari" itd. Jasna stvar da je ovim povicima suvišan svaki kvmentar; oni su i bez toga desta rečiti. — Uz svoju nesbaveštenost ta je masa tog dana javno pokazala kako neznanje običnih pravila pristojnosti tako i nepoznavanje fundamentalnih principa demokratije. Neutralni posmatrač

Komiža

Prvi dan...

(koncem novembra) Bio je krasan jesenski dan. Nebo bistro — ko riblje oko. Nigdje oblačića. Mjesto mirno — ko obično — bez buke, bez vike. Svijet je išao svojim poslom i nije se oba iralo na ništa. Samo si vidio u cijaloj Komiži jednu hrvat. zastavu na kući jednog novog opć. vijećnika — kojeg inače dobro poznajn i Italijanski motoskafi. Po mjestu su išla 24 čovjeka pristojno obučena — koja su željno očekivala — kô vlah sô — predaju općine. I zbilja poslè 9 sati, u prisustvu sreskog načelnika g. Krezića, načelnik g. Drago Petrić predao je općinu g. Andriji Mardešiću pk. Nikole ocu g. Nikole A. Mardešića, poručnika i ađutanta brigadnog generala u Sarajevu, i g. Jakova A. Mardešića, podnarednika vojničke glazbe. Čim je Mardešić primio općinu, naredio je da se na oba koplja na Općinskom Domu izvjese već pripravljene 2 velike *hrvatske trobojke*. I tako jučer nismo vidili na općini državni emblem — po naređenju oca spomenute gospode.

Nacionalni ludi su samo nemo rekli: S Bogom Jugoslavijo! Dok oni drugi kričali se i govorili: evo hvala Bogu sad smo u *Slobodnoj* Hrvatskoj (!), jer više nema na općini državne zastave.

Kud ovo vodi - mi se samo pitamo?! (n)

Drniš

Sv. Barbara i kršćanska ljubav!

(D, 1 dec.) Sv. Barbara zaštitnica je svih rudara po cijelom svijetu bez razlike vjerâ i narodnosti. 4 decembra svake godine njoj je posvećen, to je dan rudara, dan veselja, dan zahvale sv. Barbari da ju mogu zdravi i čili proslaviti. Na ovaj dan korporativno rudari idu pod svojim zastavama u bogomolje da Bogu i sv. Barbari zahvale, što ih je kroz prošlu godinu sačuvala od nesreće. Svake su godine i u Drnišu rudarska preduzeća, sa svojim rudarima slavila ovaj dan i korporativno išla pod svojom zastavom u katoličku i pravoslavnu crkvu. Svi rudari, bez razlike vjere, pod svojom zastavom, išli su svake godine prvo u katoličku a zatim u pravoslavnu crkvu. Svi su zajedno Bogu se molili i svi zajedno u zabavi taj dan proslavili. Ova rudarska, čisto staleška sloga, nekom nije išla u račun, i u ovu čisto drugarsku svečanost, zajednička zaštitnica, hoće da se ubaci upljuvak vjerski i politički.

U nedelju su sa oltara fratri najavili, da, prigodom proslave sv. Barbare, rudari *katolici*, NESMIJU ići u pravoslavnu crkvu na blagodarenje. Svak u svoju! Je li ovo u duhu kršćanske ljubavi? A kamo će oni rudari koji nisu ni katoličke, ni pravoslavne vjere? Što će zastavni, ako je katolik?

Napomenuli smo da je sv. Barbara zaštitnik sviju nas rudâra, bez razlike vjere i plemena. Ona je simbol vjere i ufanja, da nas od nesreće zaštiti. Njoj se preporučuje i musliman, ebrej, pravoslavni i katolik. Svi smo mi jednaci kad stojimo u rovovima, kad nam svaki čas prijeti pogibelj, mi smo drugovi u nesreći i radosti, pa zâr zajednički nesmijemo da se Bogu pomolimo, da sad zajednički nesmijemo ni sv. Barbari da se obratimo kad nam život o niti visi?

Odvraćat nas od zajedničke molitve, nit je kršćanski, niti je katolički!

Rudar

Oglašujte u „TRIBUNI"

Knjige i časopisi

„Spomenica Crvenog Krsta", Beograd 1936. izašla je iz štampe. U spomenici je iznešen prikaz života i rada C. K. u našoj državi o njegovog postanka do danas.

NOVI BROJ „ANALA" POSVEĆEN JE DEMOKRACIJI.

Primili smo 4. novembarski, broj „Anala" časopisa za političko-ekonomsku i kulturnu reportažu, koji je posvećen demokraciji sa odabranim, zanimljivim i aktuelnim sadržajem. Tako se u sadržaju izmedju ostalog nalazi: B. Vračarević: U središtu borbe; Dr. S. Drljević: Boja demokracije; S. Stedimlija: Izmedju dva nacionalizma; A. Cerkvenik: Misli o demokraciji; J. Hunter: Radjanje diktatora. Osim toga u sadržaju je zanimljivi osvrt na habsburško pitanje pod naslovom „Povampireni Habsburg" od B. Pilca. U članku o američkoj literaturi poznati američki književni kritičar Lewison obradio je naturaliste Londona, Sinclara i Norrisa i konačno od L. Linharta članak „Sovjetski film" u kome je prikazana razvojna linija sovjetskog filma. Angelo Cerkvenik daje drugi nastavak svoga zanimljivog romana „Emilio Berenini", život jednog vojnog zarobljenika koji se nastavlja iz broja u broj. „Anali" izlaze svakog mjeseca. Pretplata tromjesečno dinara 12. Uprava časopisa Zagrab, Kraljice Marije 17. II.

Socijalno medicinski pregled, Beograd, tri boja za mesece juli, august i septembar, sa bogatim materijalom iz područja svih grana medicine. Urednik dr. Bogoljub Konstatinović, a izdaje Centralni higijenski zavod.

Miljenko Vidović: *Pred velikim upitnicima*, Sarajevo 1936. Opsisniji prikaz u narednom broju.

Robert Neumann: BAZIL ZAHAROV Zagreb 1936, izdanje „Anali" (Kr. Marije 17). Ovih dana je umro B. Zaharov — liferant smrti, čevek zbog koga je proliveno more krvi. U ovoj knjizi Neumannâ na lak način iznesena burna istorija ovog čoveka.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

KUPUJEM Bankovne knjižice, Zlato i Briljante. „Nakit" posredovanje za nabavu zajmova, Split — Kršimirova 3.

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Oglas licitacije

Kod Banovinske bolnice u Šibeniku održat će se dne 14. decembra 1936 godine u 11 sati prije podne druga ofertalna licitacija za opskrbu bolnice kamenim ugljenom od 15. decembra 1936 do 31. marta 1937 godine. Za potanje obavijesti zainmanici neka se obrate ekonomatu bolnice za vrijeme uredovnih satova. Upravnik bolnice:
3—1 Dr. MACHIEDO

Prodaje se: 1 kabina na kupalištu Jadrije. 1 stolna blagajna. 1 vel. blagajna, 1 aparat za kuhanje kafe, 1 aparat za čišćenje praha. Za informacije obratiti se upravi lista.

Savršenu fotografiju dobijete samo kod Foto-salon SINOBAD
SPLIT — Dioklecijanova obala 5

U prošlom broju priložili smo čekovne uplatnice. Molimo cenj. gg. pretplatnike da obnove pretplatu i pošalju zaostalu. Uprava.

Gg. SARADNICI

se umoljavaju da svoje priloge za veliki „božićni broj" pošalju najkasnije do 10 ov. mes. Kasnije prispeli radovi neće se uzeti u obzir. Prilozi moraju biti što kraći (oko dva stupca).

Direktor: HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAVJ. LORINI — Štampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik — Platno i tuševo u Šibeniku